

Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi Sayı: 8/1 2019 s. 348-361, TÜRKİYE

Araştırma Makalesi

YALNIZIZ'DA İNSANIN ANLAMLANDIRILMASI MESELESİ

Özden SAVAŞ*

Geliş Tarihi: Ekim, 2018

Kabul Tarihi: Şubat, 2019

Öz

Peyami Safa'nın en beğendiği eseri olan *Yalnızız*, ele aldığı konular; insana bir birey olarak vermek istediği mesajlar ve kurgusal yapısı açısından dikkat çekici bir romandır. Yazarın bu romanda kişileri; çeşitli roller ve karakterlerle simgeleştirdiği, belli anlamlar etrafında oluşturduğu ve bu anlamlar yoluyla okuru yönlendirmek istediği görülmektedir. Çalışmanın konusu da Peyami Safa'nın *Yalnızız* romanında, artık gitgide yalnızlaşan ve birey olma yolunda kısırlaşan insanı anlamlandırma meselesine yaklaşımı, konuyu ele alış biçimi ve bu noktada okura ulaşma çabasının açıklanmasıdır. Böylelikle yazarın insan açısından ele aldığı meseleler, özellikle Simeranya adını verdiği ütopyik dünyası üzerinden kurmaya çalıştığı sosyal düzen ve sistemin temelinde yatan insan algısı, hatta bu açıdan yazarın düştüğü ikilemler ile bazı anlamsal eksiklik ve karmaşıklıkların ortaya konması amaçlanmıştır. Romanda ideal insan tipi olarak öne çıkan Samim'in diğer roman kişileriyle olan diyaloglarından ve anlatıcı yoluyla öğrenilen düşüncelerinden yola çıkarak yazarın; insanın varoluşsal bunalımına nasıl eğildiğini, vurgulamaya çalıştığı ideal insanın ve ötekinin eylemlerine yönelttiği bakış açısını değerlendirmek mümkündür.

Anahtar Sözcükler: Peyami Safa, roman, yalnızlık, insan, anlam.

THE PROBLEM OF INTERPRETATION OF HUMAN BEING IN *WE ARE ALONE*

Abstract

We are Alone, which is the Peyami Safa's most favourite work, is a remarkable novel with regards to the subjects it deals with, the messages it wants to deliver to human being as an individual, and its fictional structure. It is observed in this novel that the author symbolizes people with various roles and characters, creates them around certain meanings and transmits messages to the reader with these meanings. The purpose of this study is to explain, in Peyami Safa's *We are Alone*, his approach to the problem of interpretation of human being, who is getting lonelier and who becomes infertile in the way of being an individual, his style of dealing with the subject and his efforts of reaching out to the reader with this aim. Hence, it is aimed to show the issues the author dealt with in terms of human being, and particularly sense of human being underlying the system and social order, which he tries to establish upon his utopia Simeranya, even the author's dilemma from this perspective, and again some semantic deficiencies and complexities. It is possible to analyse how the author deals with human beings' existential depression and his perspective on ideal man that he has tried to emphasize

* Dr. Öğr. Üyesi; Bozok Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fak. Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, ozden.savas@bozok.edu.tr.

and others' actions based on the Samim's, who is distinguished as the ideal human type in the novel, dialogs with other novel persons and his thoughts learned via the narrator.

Keywords: Peyami Safa, novelty, loneliness, human being, sense.

Giriş

Peyami Safa, hem üretken bir yazar hem de bir düşünce insanı olarak Türk yazın dünyasına katkıda bulunmuş önemli bir isimdir. Sayıları yirmiyi bulan hikâye ve romanlarının yanında, Server Bedi takma adıyla yayımlanan altmışın üstünde eseri olan yazar; biyografi, gezi, röportaj ve düşünce yazılarıyla birçok araştırmaya konu edilmiştir. Genellikle *Dokuzuncu Hariciye Koşuşu*, *Fatih-Harbiye*, *Matmazel Noraliya'nın Koltuğu* ve *Yalnızız* gibi eserleri ile tanınan Peyami Safa, anlatılarındaki felsefi üslubuyla da dikkat çekmektedir. Yazar, *Yalnızız*'ı 12 Eylül 1950 tarihinde *Yeni İstanbul* gazetesinde tefrika etmeye başlamıştır. İlk basımı 1951 yılında yapılan eser, bir prolog ve üç bölümden meydana gelir. Eser, 1940 veya 1950'li yıllar olduğu tahmin edilen bir zamanda İstanbul'da yaşayan bir aydınla diğer insanlar arasındaki çatışmayı ele almaktadır.

Romanın prolog kısmında, henüz adı söylenmeyen fakat daha sonra adının Samim olduğu anlaşılan bir adamın, sevgilisinin kendisine yalan söylediğini anlaması üzerine yaşadığı duygular, bilinç akışı yöntemiyle anlatılmaktadır. Daha sonra olay örgüsü şu şekilde gelişir: Samim, yolda karşılaştığı bir kadınla konuşmaya başlar, ona bugün yalan söyleyip söylemediğini sorar. Kadının doğruluğuna inanan Samim, onun evine gider ancak sabah kalktığına soyulmuş olduğunu ve kadının kaçtığını anlar. Birinci bölüm, Samim'in yeğeni olan Selmin'in hamile olduğunu söylemesinin üzerine gelişen olaylar üzerine kurulur. Selmin, evdeki herkese hamile olduğunu söylediğinde annesi Mefharet onun, dayısı Samim'den hamile kaldığını (!) düşünür ve endişesini kardeşi Besim'le paylaşır. Besim ise ablasının iddiasına itiraz eder ve bunu ispat etmek için de Samim'in odasındaki gizli defteri okumalarını önerir. Gerçekten de Samim, defterinde bir sevgiliden söz etmekte fakat bu kişinin adını hiçbir yerde söylememektedir. Türlü benzerlikler ortaya çıkınca Mefharet'in şüphesi, yerini eminliğe bırakır ve o, çocuğun Samim'den olduğuna tam olarak inanır. Besim ise hâlâ ablasını teskin etmeye çalışmaktadır. Onun asıl amacı ise ablasını olası bir sinir krizinden uzak tutmaktır. Evdeki şüphe dolu hâllerden sonra Mefharet, Selmin'in ağzından laf almayı başarır. Ancak bu başarının sonucu, Mefharet için yeni bir kriz nedeni olacaktır. Çünkü Selmin, birkaç gündür eve dadanan, evin önünde açlıktan bayıldığı ve o günden sonra akşamları karnını doyurmak için mutfığa geldiği için adını "aç adam" koydukları kişiden hamile kaldığını söyler. Sonradan adı ve kimliği açıklanan bu aç adam ise polis tarafından her yerde aranan Haydar adlı bir komünisttir. Bölümün sonunda Selmin'in hamile olmadığı, yine kendisinin itirafıyla ortaya çıkacaktır. Daha

sonraki bölümlerde ise romanın asıl konusu olan Samim ile sevgilisi Meral arasında geçen olaylar, Samim'in tahlilleri ve Meral'in günden güne ahlaksızlığa doğru kayan hayatı anlatılmaktadır. Samim onu, onunla birlikte aşkını da kurtarmaya çalışsa da bunu başaramaz. Meral, Samim'in bütün çırpınışlarına rağmen Paris'e gitme hayalinden ve bütün cemiyetin tiksinererek baktığı ihtiyar bir adamın metresi olan okul arkadaşı Feriha'dan vazgeç(e)mez. Artık hayatı, zevke ve eğlenceye dayanan sefil bir hâl alır ve Feriha'nın yardımlarıyla Paris'e gitmek için kullanacağı yaşlı ve zengin bir adam da kendisi bulur. Samim ise Meral'in artık bir yaşam biçimi hâline getirdiği yalanlarına ve bu derece alçalışına katlanamadığı için ondan tamamen ayrılır. Meral'in ağabeyi Ferhat ile nişanlı olan Selmin de nişanlısıyla tüm bağıını koparır. Meral'in, Paris'e kaçmadan iki gün evvel müdüriyette görülmesi üzerine, ahlaksız hayatına sürekli itiraz eden Ferhat, onu eve kapatır. Odasında kilitle kalan Meral, tam intihar etmeyi düşünürken kaza sonucu yanarak ölür. Meral'in ardından babasıyla ayrı yaşayan ve geçmişi kızınıninkinden daha karanlık olan annesi de aynı gün ölür. Eser, Samim'in yaşadıklarından yola çıkarak tüm insanlık için vardığı genel kanı ile son bulur.

Olay örgüsünde en geniş yeri, yazarın sözcüsü ve eserin ana karakteri olan Samim'in Meral ile olan çatışmaları ve felsefi nitelik taşıyan konuşmaları almaktadır. Roman, genel itibarıyla sürekli kendi kendisiyle çatışma hâlinde olan ve daima bir kriz içinde bulunan günümüz insanını anlatmaktadır. Bilindiği gibi her roman / hikâye bir çatışmaya dayanır. *Yalnızız*'da ise başlı başına, insanın içindeki iki ayrı dünyayı simgeleyen benliklerin çatışması esas alınmıştır. Psikolojik tahlillerin yoğun olduğu roman, “manevi değerlerin zayıflaması sonucunda, insanın içine sürükleneceği açmazın, materyalist yaklaşımlarla çözümlenemeyeceği gerçeğini kabule yanaşmayanların, eninde sonunda yalnızlığa düşüp hüsrana uğrayacağı gerçeği”ni konu edinmektedir (Karataş, 2002, s. 600). Eser, tema olarak modernleşmenin de getirdiği etkilerle kendisine yabancılaşan, kalabalıklar içinde bile yalnızlığı yaşayan, iç çatışmaları sonucunda vicdanıyla sürekli boğuşma hâlinde olan ve onu huzura erdirecek anlamdan/maneviyattan uzak olan modern insanı anlatmaktadır. Peyami Safa *Yalnızız*'da kurguladığı roman kişileri örneğinde, ortaya koyduğu sorunun evrensel bir problem olduğu hakikatini, gerçek dünyadan kurgusal düzleme dâhil ettiği Fuzûlî, Hamit gibi isimleri de katarak kanıtlamaya çalışmaktadır.

“İnsan” ve Onu Birey Haline Getiren “Anlam” Meselesi

Hiç şüphesiz *Yalnızız*, Samim'in fikir dünyası üzerine inşa edilmiş bir eserdir. Peyami Safa, Samim'in ağzından konuşarak okurlarını felsefi bir dünyanın fikir muhasebelerine çekmektedir. Eserin asıl amacı, Samim'de temsil edilen ideal insan tipinin okurlarda ilgi uyandırması hatta daha da öteye giderek onlar tarafından benimsenmesidir. Yazar, ideal insanın

özelliklerini vermekle kalmaz, eserin dayandığı temel düşünce olan dip zıtlık prensibine uygun olarak gerek roman kişileriyle gerekse kavramlarla, ideal olanın karşısına da yer verir. İşte bunlardan en önemlisi, eserin ana karakteri Samim'in karşıtı olan kardeşi Besim'dir. Besim, hayattan zevk almak için yaşayan, hiçbir düşünsel ve kültürel derinliği olmayan, önemli bir meseleyi bile konuşmaya değer bulmayan, midesinin emri altındaki hedonist bir roman kişisi olarak Samim'in zıttı konumundadır. Nitekim daha ilk sayfalardan Besim'in nasıl biri olduğu okura sunulmaktadır. Üçüncü tekil şahıs anlatıcının aracılığıyla verilen şu cümleler, Besim'in kişiliğini anlamaya yeterlidir: “Kardeşi küçük ve yuvarlak bir fincanla diliminin üstünde saat camı takar gibi dikkatle yerleştirdiği janbona tereyağını sürerken hiçbir meseleyi ciddi konuşmazdı” (s. 25). Besim için ahlaksal, sosyolojik, ya da felsefi hiçbir konu yemeklerden daha önemli değildir. O, Selmin'in hamilelik mevzusunun geçtiği bir kahvaltı sırasında ablası Mefharet'e şöyle der: “Vallahi Mefharet Abla, sen şu tombul zeytinleri nereden aldığını söylersen daha ciddi bir bahse girmiş olursun. İnsan vücudunda lüzumsuz bir organ yoktur. Selmin'in bunları istediği gibi çalıştırmasını niçin tabii bulmuyorsun? Nefes almak kadar tabii” (s. 26).

Yukarıdaki cümlelerden de anlaşılacağı üzere, ailesiyle ilgili önemli bir konu bile Besim için üzerinde düşünülecek bir mesele değildir. Besim; kendi hayatını sorgulamayan, ruhsal ve düşünsel anlamda belli bir amaç doğrultusunda hareket etmeyen, etrafında olup bitenlere karşı duyarsız davrananların bir simgesi olarak karakterize edilmiştir. Oysa “İnsanın yapıp-eden bir varlık olması için onun aktif olması ve yapıp ettiklerini bilmesi gerekir. Ne yapacağını bilmeyen bir insan hareket edemez, pasif kalır. Hâlbuki insan hayatı, duraklama, dinme tanımayan bir akıştır. Hayatın birlikte getirdiği yapılacak o kadar çok şey vardır ki, onların hepsinin birden yapılmasına olanak yoktur. Bunun için insanın yapacaklarını sıraya koyması, onlar arasında bir seçme yapması ve buna göre davranması gerekir. Bunu insana sağlayan, onun yapıp-etmelerini yöneten değer-duygusudur. Değer-duygusu, insanın kendi hareketleri arasında bir “seçme” yapmasını sağlar; “öne alınacak” eylemlerle sonraya bırakılacak eylemler arasında ayırım yapar” (Mengüşoğlu, 2015, s. 20). Peyami Safa da *Yalnızız*'da bireyin değer duygusundan hareket ederek dip zıtlık meselesine sıkça eğilir. Eserde de sıklıkla adı geçen Bergson'a göre “Bütün evren, iki karşıt kuvvetin çatışmasından ibarettir. Sözü edilen çatışma, madde ile hayat arasındaki çatışmadır ve her iki kuvvetin yönü birbirine terstir. Hayat, yukarıya doğru olan hareket, madde ise aşağıya doğru olan harekettir” (Gündoğan, 2010, s. 52).

Romannın dayandığı temel felsefe olan *dip zıtlık*'ın en çok tezahür ettiği kişiler Samim ile Besim'dir. “Samim ve Besim kardeşler, hem dünya görüşlerinde hem de davranış ve

mizaçlarında zıt kardeşler olarak karşımıza çıkıyor. Besim’i romanın ilk satırlarından başlayarak hep yemek içmekten, maddi zevklerden başka bir şeyden anlamayan maddeci görüşün ve epikürcü ahlakın temsilcisi olarak tanıyoruz” (Aytaç, 1999, s. 94). Besim de kendisi ile kardeşleri arasındaki farkı ortaya koyarak onları trajik birer mahlûk olarak görmektedir (s. 28). O, Samim’in ütopyik dünyası olan Simeranya’yı da hafife alır ve “oraya kaçışın kendi kendinden nefreti ifade ettiği”ni söyler (s. 35). Aynı söz (kendi kendinden nefret), romanın sonlarına doğru Meral’in ölümünden önce yazdığı notta da vardır. Besim ve Meral’in aynı cümleleri sarf etmesi tesadüf değildir. Safa, hayata yaklaşım biçimini benzer çizgide karakterize ettiği bu iki roman kişisi örneğinde, yaşamsal faaliyetlerinde ‘anlam’ın eksikliğini hissedenlerin er geç “kendi kendinden nefret” aşamasına geleceğinin sinyalini verir. Fakat Meral’de gözlenen durumun Besim’de bir yansımasının olmaması dikkat çekicidir. Romanın sonunda Meral, intihar ederken Besim için belli bir son çizilmemiştir. Hâlbuki Meral ölürken eserin başında ondan farklı olmayan Selmin, sonradan Samim’in fikirlerine riayet ederek iyileşir. Öte taraftan Samim, Besim’in bütünüyle maddeci bir kişiliğe sahip olduğunu, Simeranya’daki eğitim sistemini anlatırken şu şekilde ifade eder: “Hayır, dedi, asıl tahsil orada. Talaş kebabına âşık olmaktan kurtulurdun. Çünkü orada, ikide bir değişen öğretim sisteminden ziyade pilavı ile meşhur bir mektepte okumazdın. Hazım usarelerini ikide bir galeyana ettiren tesirlerden uzak yaşardın ve manevi hüviyetin daha ziyade geliştirdi” (s. 55). Besim de ağabeyinin tespitine karşılık, ona hak vererek “Ben bir sevimli hayvanım” (s. 56). diyerek cevap verir. Besim’in cümlesi yabana atılmayacak cinstendir. Besim’e kendisi hakkında bu sözleri söylettiren Peyami Safa, aslında söz konusu özelliklerin insana değil, hayvanlara ait özellikler olduklarını vurgulamak istemiştir. “Besim, karşıt figürü Samim’e göre zoolojik bir antropolojinin verdiği hayvanca bir insan telakkisi içindedir; şansını maddede arayan bugünkü ilmin insana layık görmeye mahkûm olduğu ahlak onda vücut yapısı haline gelmiştir” (Aytaç, 1999, s. 95).

Besim; ağabeyine zıt bir roman kişisi olarak kurgulansa da eserdeki yeri hiç de hafife almamaz. Çünkü Peyami Safa, Samim’in hayat felsefesini, Besim ile yaptığı tartışmalarla haklı duruma getirmektedir. Samim’in karşısına maddeci bir yaşam ve düşünce tarzını koyan Besim, her tartışmaya getirdiği yeni bakış açılarıyla dikkate değer biridir. Samim’in felsefi konuşmaları, kardeşinin iddialarını açıklamalarıyla, verdiği örneklerle çürüterek okurun aklında bir şüphe kalmadan yazarın düşüncesini benimsemesine yarar. Romanda da böyledir; mesela Selmin, başlangıçta Besim’i dinlediği için son derece yüzeysel düşünen / yaşayan biriyken daha sonra aslında büyük dayısı Samim’in düşünce tarzının doğru olduğuna kanaat getirir. Zaten Selmin’in kurtuluşu da bu yolla olur. Selmin konuyla ilgili olarak şunları söyler: “Anneme yaptığım o oyun çirkindi, manasızdı. Birkaç günden beri çok değiştim ben. Sizin büyük tesirleriniz oldu. Daha evvel Besim dayımı haklı bulurdum. Anladım ki şimdi, onunkisi dünyaya

kedî ve kuşgözleriyle bakmak. İnsan öyle düşünürse niçin insan olduğunu anlamıyor” (s. 312). Görüldüğü gibi yazara göre insanın amacı, ne için yaşadığı, hayata neyi gerçekleştirmek için geldiği gibi soruların cevabı, Samim’in felsefesinde yatmaktadır. Samim, okura Heidegger’in insanlığın buhranı hakkında düşündüklerini hatırlatmaktadır. Ona göre:

“Uzmanlık alanları ‘ilim, ilim içindir’ veya ‘ilim, mide içindir’ prensibinin egemenliği altında erkinlik kazandıkça birbirlerinden ayrılıyor ve birbirlerine karşı yabancılaşıyor. Hele tabiat ve tarih ilimleri birbirine tamamıyla yabancı iki dünya gibi karşı karşıya duruyorlar. Bir zelzele esnasında, insanların ayakları altındaki toprağa karşı duydukları emniyet nasıl kaybolursa ve dengeleri nasıl bozulursa, ilimler de kendilerine birlik ve nizam veren temel prensipten uzaklaştıkça öylece manalarını kaybediyorlar” (Heidegger, 2003, s. 12). Denilebilir ki bireyi anlamlandırmaya, anlamaya yönelik her alan ve çalışma; beden ve ruh olarak onu bir bütün hâlinde değerlendirmelidir. Birini, diğerinden bağımsız düşünmek ya da birine daha fazla odaklanmak, “anlam” konusunda bir karışıklığa, dolayısıyla buhrana yol açmaktadır. Safa’nın romandaki Besim örneğinde bu durumu özetlediği düşünülebilir.

Peyami Safa, hemen her yazar / şair gibi hayatı, varlığı sorgulamakta ve anlamaya çalışmaktadır. Bundan dolayıdır ki Safa’ya göre edebiyat ile felsefe iç içe geçmiştir ve edebî bir eser mutlaka düşünsel bir yapı üzerine kurulmalıdır. “Her edebî eser, izahlı veya izahsız, bir felsefe görüşü ihtiva eder” (Safa, 1999, s. 22). diyen yazar, bu yönden çok fakir olduğunu düşündüğü Türk edebiyatının gerçek fikir romanlarına ihtiyacı olduğunu vurgular ve dünyada büyük edebiyatçıların aynı zamanda büyük mütefekkirler olduğunu da ifade eder. Yazar, bir edebî eserde felsefî bir alt yapının bulunması dışında insanlığa faydalı bir tarafının da olmasını ister. Edebiyatın amacını güzel olmak, dolayısıyla faydalı olmak şeklinde açıklar. O, iki kavramı (güzel ve faydalı) birbirinden ayırmadan güzel olan şeyi faydalı, faydalı olanı da güzel olarak yorumlamaktadır. Peyami Safa, birçok eserini aynı pragmatik anlayışla, felsefî ve faydalı olmak üzere iki amaç çerçevesinde oluşturmuşsa da en önemli eseri hiç şüphesiz *Yalnızız* adlı romanı, bu iki kavramı bünyesinde toplayan roman kişisi ise Samim’dir.

Samim; Simeranya adında dünyanın yüz elli yıl sonrasını tasarladığı bir ütopyası olan, maneviyata düşkün bir roman karakteridir. O, aslında yazarın okurlarına iletmek istediği mesajlar için bir aracıdır. Çünkü yazar, işin özünde roman kişilerini Batılı ve Doğulu olarak sınıflandırmaktadır ve hepsinin bir görevi ve işlevi vardır:

“Batılı tipin savunduğu başlıca değerler, yazarımıza göre Batı uygarlığına özgü değerler: Para, maddî başarı ve hazza dayanan bir ahlak anlayışı; Doğulununkiler ise Türk-İslam uygarlığından gelen manevî değerler ve dine dayalı bir ahlak anlayışı. Şimdi bir adım daha ileri giderek altta yatan temel karşıtlığı saptamak istersek bunu madde ve ruh kavramlarına

indirgeyebiliriz kuşkusuz. Zaten dikkat edersek, görürüz ki, Batılı adamın özellikleri beden ve madde ile Doğulununkiler ise ruh ya da kalp ile ilgili” (Moran, 2002, s. 222-223).

Safa, aynı amaç ile Samim’e öncelikle dip zıtlık prensibini açıklattırır; mantıktaki zıtlık prensibinden yola çıkarak (bir şey aynı anda hem var hem de yok olamaz) bu zıtlıkların var olmak için birbirine ihtiyaç duyduklarını ve bunların diyalektik bir hareketle kaynaşarak bir terkibe kavuştuklarını Eflatun ve Hegel gibi filozofları da tanık göstererek açıklar. Daha sonra ise dip zıtlık’ı izah eder: “Simeranya’da bu zıtlıkların en umumi fikir ve en külli mefhum olan varlıkla yokluk arasındaki zıtlığa irca edilebileceği anlaşılmıştır ve dip zıtlık budur” (s. 198).

Yazar, dip zıtlıktan hareketle insanda oluşan varlaşma ve yoklaşma hamlesi denilen iki zıt kutuptan söz eder: “İnsanda Bergson’un yaşama hamlesi dediği bir varlaşma fakat aynı zamanda onun kadar gerçek ve kuvvetli bir yoklaşma hamlesi de vardır. Bunların arasındaki devamlı çatışmadan doğan bütün zıtlıkların sebep olduğu felaket ve kederlerin hepsi “olmak dramı” adını alır” (s. 198). Varlaşma hamlesi, insanı ölüm korkusu ve nefretiyle birlikte ebediliğe; yoklaşma hamlesi ise insanı ihtiyarlığa ve ölüme götürür. Varlaşma hamlesi ile insan mümkün olmayacak şeyler için kendini yormaz; kendi kendinin üstüne çıkmak, geçici benliğini aşmak için fedakârlıklar yapar. Yoklaşma hamlesi ise insana fanilik ve geçicilik duygusunun verdiği sıkıntıyı yaşatır. Bu kısımda Samim yerine Peyami Safa konuşur ve uzun uzadıya bu iki kutbu izah eder. Yoklaşma hamlesinin verdiği fanilik duygusu ile insanın gününü gün etmek şeklinde yaşamasının çok büyük bir hata oluşu, vurgulanmak istenen en önemli noktadır. Bu duygu insanı lükse, konfora, vur patlasın çal oynasın biçiminde bir hayat anlayışına götürmektedir. Peyami Safa, geniş çaplı açıklamalardan sonra, Allah inancına varır. Eski Grek düşüncesinden Orta Çağ’a, oradan da günümüze kısa bir bakışla, ilmin ilahiyata bağlandığı, akıldan ve maddeden uzaklaştığı ölçüde iki ayağını yere sağlam basacağından söz eder. Sonrasında, Allah’ı anlamak için insanlığın geçirdiği buhranları Simeranya kitabında izah edeceğini belirtir.

Samim, dip zıtlık’ı açıklarken insanın iki benliğe sahip olduğunu söyler. Romanda iki ben’e en fazla sahip olan kişi ise Samim’in sevgilisi Meral’dır. Meral’in iç çatışmaları ve Samim’in onun ikinci benine yenilmemesi için verdiği çabalar, eserde çok fazla yer tutmaktadır. Meral ve Samim arasında iki benlik konusuyla ilgili birçok diyalog geçer. Bu diyalogların birinde Samim, Meral’e, onda ikinci beninin hâkim olduğunu söyleyerek şöyle der:

“...Bu ikincinin, sefil menşeyini-sefil yani biyolojik ve hayvani menşeyini birinciden gizlemek ve Hak suretinde görünmek için kullandığı birçok yüz örtüleri vardır. Bunların başında hüviyet maskesi gelir. Asi ikinci, birinciye karşı totaliter bir devlete başkaldırmak isteyen mazlum bir halkın meşru haklarıyla silahlanır. Aşkın otoritesine karşı çıkar. Fakat bunu

yaparken, mukaddesliğine dil uzatmadığı aşka değil, onu şahıslandıran âşık hücum eder: Onun şüphesizliğini, en tabii hak ve hürriyetlerini sınırlandıran otoritesini ve müstebitliğini suçlandırır. ‘İkinci’sini yenemeyen bir sevgili, âşıkına karşı, dibinde aşağılık içgüdüleri kaynaşan bu sahte hürriyet davasını tazelemek itiyadındadır... Âşıkın meziyetleri küçültülür ve kusurları büyütülür. Kurnaz ikinci, masum birinciye durup dinlemeden bu kusurları sayar döker” (s. 207-208).

Samim, böyle konuşarak Meral’de hâkim olan ikinci benin etkisini biraz olsun azaltmak amacını gütsede Meral’in iç çatışmaları hala devam etmektedir. O, ne istediğinin ayırımına tam olarak varamamış, hislerinin anlamını çözememiş bir sevgili olarak Samim’i zorlamaktadır. Çünkü eserde Samim sürekli, hayatının her anını yalanla yaşayan bu kızın hâl ve hareketleriyle ince gözlem yeteneği ve tahlil gücü ile bir bilmece çözer gibi uğraşmakta ve her defasında Meral’in yalanlarını ortaya çıkarmaktadır. Meral’in iç çatışmaları ise okura bilinç akışı ve iç monolog yöntemiyle sunulmaktadır. Meral, anlatıcının da araya girerek açıklamalarda bulunduğu kısımların bazılarında Samim hakkındaki duygularını sorgular ve hiçbirinde tam olarak bir neticeye varamaz: “Ben seviyor muyum bu adamı?.. Tuhaf, ‘Bu adam.’ Çünkü Feriha’ya Samim’den bahsederken, onun gözlerinde küçümsemeye benzer bir bakış gördüğü için, gururunu ‘bu adam’ sözüyle kurtarmak istemişti birkaç defa. Seviyorsam niçin Feriha’ya gitmek istiyorum, sevmiyorsam niçin onu düşünüyorum? Yüzü bu kadar canlı. Eski mesele, hayır, çirkin, ‘Bu adam’ değil o. Fakat ‘Samimciğim’ mi? O da değil. Nedir” (s. 212)? Meral, Samim’in onda ikinci beninin hâkim olduğu tespitine katılır fakat bu tespite kendisi de bir yenisini ekleyerek şunları söyler: “Samim’in ikinci dediğinden çok fazla: İkinci, üçüncü, beşinci, beş yüzüncü, o kadar kalabalığım. Fakat bunların çoğu, şimdi ikinciye mensup gibi. Hakkı var Samim’in. Zaten onun en büyük kusuru haklı olmak” (s.213).

İnsan, içinde yaşadığı durumlara bir anlam veremediği, onlarda bir değer görmediği zaman, onun yapıp-etmeleri sona erer; o artık yaşamaz” (Mengüşoğlu, 2015, s. 22). Yaşam anlamı tükenen Meral de kendini öldürmek ister. Meral’in anlam arayışı, eserin hiçbir noktasında yerini bulmaz. Onun karşısına konulan Selmin ise dayısının sayesinde insanın en ihtiyaç duyduğu yaşam anlamına kavuşur ve ruhsal açıdan huzura erer. Birey için anlam meselesinin hayati bir önem taşıdığını söylemek gerekmektedir. Hayatı, ideal bir anlama dayanmayan birey; belki Meral gibi somut bir biçimde hayatını sonlandırmak istemez fakat yaşayan bir ölü gibi amaçsız ve huzursuz olarak yalnızca temel yaşamsal faaliyetlerini sürdürür. Yol göstericilik görevi üstlenmesi gereken anne-babanın da Meral’in işini zorlaştırdığı görülmektedir. Kaldı ki ‘psişenin dış dünyaya bize rehberlik etmesi beklenen işlevini simgeleyen baba’ (Estés, 2003, s.432) figürü de tıpkı annesi gibi, Meral’in hayatında yoktur.

“Pşişenin babalık işlevi ruhla ilgili meseleler konusunda bizi bilgilendirmekte yetersiz kaldığında, kolayca ihanete uğrarız. Baba, ruh dünyası ile maddi dünyası arasında aracılık yapan en temel unsurlardan birini,- yani bize kendini gösteren birçok şeyin aslında ilk anda görüldüğü gibi olmadığını kavrayabilmeli ve bu anlamda yol göstericilik işlevini de yerine getirmelidir” (Estes, 2003, s. 432).

Meral’in annesi zaten romanda çok fazla yer edinmez; kızına karşı yol göstericilik görevini yapmadığı gibi onunla hiçbir şekilde iletişim kurmaz. Romanın sonunda anne-kız arasındaki iletişimin ancak telepatik yollarla oluştuğu görülmektedir. “Biyolojik ana baba, çocuklarının içindeki yaşam gücünü aktarmak ve aktive etmek gibi büyük bir sorumlulukla yüküdür ki bu kendi yaralarına bakıldığında, mantiken yapabileceklerinden çok daha fazlasıdır” (Hollis, 2004, s.169). Yolunu kaybetmiş bir anne-babanın kızı olan Meral de tek başına kendi yolunu bulma işini başaramaz ve sonunda hayat karşısında insanı ayakta tutan, onu yaşanabilir hatta keyifli kılan “anlam”ı yitirip kendini öldürmeye karar verir. Bu durumda Meral’in kendi kendisine mikrofiziksel şiddet uyguladığını söylemek mümkündür. “Makrofiziksel şiddet kendini dışa vururken patlayıcı, açık seçik, fevri ve işgalci ifade ederken, mikrofiziksel şiddet örtük ve içe dönüktür” (Chul Han, 2017, s. 28). Anlamın yitirilmiş olması, içe ya da dışa dönük fark etmeksizin bir şiddet uygulamasının da habercisi niteliğinde olabilmektedir. Hâlbuki “bir bireyin anlam arayışı başarılı olduktan sonra bu onu mutlu kılmakla kalmaz, ona acıyla başa çıkabilecek bir yeti de kazandırır” (Frankl, 199, s. 121). Meral’e bu yetiyi kazandırabilecek kişi ebeveyni değil, Samim’dir. Eserde Meral’in yol göstericisi Samim’dir. O, âdeta bir “baba” gibi sevgilisine doğru yolu anlatmaya çalışır. Artık roller değişmiştir. Samim artık bir sevgili rolünden sıyrılıp kızını kötülüklerden korumaya çalışan bir baba gibidir. Samim’in üstlendiği “baba” rolü, Meral’in biyolojik olarak da babası olma ihtimalini kuvvetlendirmektedir. Öbür taraftan, Samim’in bir diğer yol gösterici olarak anne-babadan mahrum olan Selmin’in üzerinde yarattığı etki, sevgilisinde de zaman zaman görülmektedir. Zaten bunlar da kalıcı olmaz ve Meral’in, bu yol göstericiliği reddi ile aralarındaki tüm ilişki sona erer.

Samim karakterinde önemli olan bir başka nokta, daha önce de üzerinde durulan ve Peyami Safa’nın kendisine ait olan “tahlil yeteneği”dir. Safa, bir röportajında romanlarındaki psikolojik tahliller hakkında şunları söyler:

“Öyle sanıyorum ki, benim romanlarımda insanların fizik ve ruh hareketlerine bağlı davranışları bütün halindedir; birbirini tamamlarlar. Bir bakıma dinamik bir ruh tahlili bahis mevzuudur. Romandaki hayatım dolgunlaştığı nispette, ruh tepkilerine ve bunların tahlillerine verdiğim ehemmiyet artar. Bu, klasik manada psikolojik roman değildir. Beden ve ruh

hareketlerini paralel olarak hesaba katan bir romancının şahsî metodudur. Romanda, bu nev'i psikolojik tahlil şart olmadığı gibi, lüzumsuz da değildir sanıyorum" (Ulvi, epigraf.fisek).

Samim, insanları özellikle de sevgilisi Meral'i inceleyerek o kadar isabetli tespitler yapar ki onun ruh hâli ve saklanmak istediği şey ortaya çıkarılır:

"Dizleri birbirine yapışık ve bacakları ayıktı. Öteden beri Samim, gizlenmiş hislerin ve günah temayüllerinin dizlere tesirine dikkat etmişti. Bunun birçok şekillerini biliyordu. Fakat o anda, Meral'in birbirine yapışan dizlerinin sembolleştirdiği iç mücadelenin ve kasılmaların umumi ve kaba manasından fazla bir şey düşünemedi" (s. 247).

Samim, aradaki bağlantıları ustaca hesap ederek Meral'in kendisine bulduğu Şakir adlı zengin bir çapkın eşliğinde Paris'e gitme planlarını da su yüzüne çıkarır. Samim'in bütün yeteneklerine, üstün zekâsına ve cemiyet hayatına göre yaşanması gerektiği yönündeki düşüncelerine karşılık, Meral'in annesi ile geçmişteki birlikteliği onun karakterinde bir çelişki oluşturmaktadır. Bunu bilmeden yapmış olsaydı elbette mesele üzerinde pek fazla düşünülmezdi. Ancak Samim, eskiden birlikte yaşadığı kadının kızına âşık olduğunu başından itibaren bilmektedir. Yazar, söz konusu çelişkinin üzerinde de fazla durmamış, konuya yalnızca Samim'in Necile'ye karşı duyduğu aşkın kızı Meral'de devam ettiği şeklinde bir açıklama getirmiştir. Fakat yine de idealize edilmiş bir roman kişinin sözleriyle çelişen bir davranışı göstermesi, okurun aklında bir soru işareti olarak kalmaktadır. Bu durum, yazarın şimdiye kadar yapmaya çalıştığı / yaptığı, ortaya koyduğu dinamiklerin altını boşaltmakta ve insanı anlamlandırmaya çalıştığı yerde değersizleştirmektedir. İlginç olan şudur ki yazar benzer bir olayı, daha romanın ilk kısmında yapmaktadır. Bir annenin, kızının hamileliği noktasında öz abisinden şüphelenmesi oldukça enteresan bir durumdur. Roman, başından sonuna kadar modern insanın çelişkileri, yalnızlığı, dip zıtlık içinde bocalayışı üzerinde derin bir biçimde dururken Mefharet ile Besim'in garip şüphesi üzerine hiç konuşulmaz. Bu şüpheyi, Mefharet ve Besim'in dejenere oluşuna ve dolayısıyla ensest ilişkileri akıllarına getirebilecek yapıda insanlar oluşuna yormak mümkün olsa dahi ideal insan olarak Samim'in, konuyu sakin bir duruşla, sıradan bir durum gibi karşılaması, romanın en büyük teknik kusurudur. Yazarın düştüğü çelişkinin diğer örneği olan, Samim'in eski sevgilisinin kızına karşı duyduğu aşka dönülecek olursa aynı eksiklik ve karmaşıklığın burada da kendini göstermekte olduğu görülür. Romanda geçen olay örgüsü, mitsel bir hikâyeye ya da masala ait olsaydı arketipsel açıdan belki başka sonuçlar çıkarılabilirdi ancak eser bir roman olduğu için yazarın teknik zaafı, oldukça açık bir gerçek olarak bilinçli okurun karşısında durmakta ve kurgu tutarlılığına ciddi bir biçimde zarar vermektedir.

Öbür taraftan, yazar için eserin bütün anlamı ve gayesi Samim'in karakterinde ve konuşuklarında saklıdır. Romanın sonunda yazar adına konuşarak bütün olanları bir sonuca bağlayacak olan da Samim'dir. Meral'in ölmeden evvel yazdığı notta geçen "kendi kendimden nefretim çirkinleştirdiği bir dünyada yalnızım" cümlesine dayanarak şu yorumu yapar:

"...Bu infirat romantizmi, anladın mı?... Bu işte yakıcı ve boğucu yalnızlık korkusu, bu müthiş fobi, ferdiyetler nizami üstüne kurulmaya doğru her gün biraz daha fazla giden yeni zamanların ben'ler arasında mesafeler açarak ruhların birbirlerine intikallerini ve kaynaşmalarını mümkün kılan polipsişik bir havadan onları mahrum etmesidir. Yani, bak büyük kalabalıkların ortasında, insan denilen sosyal mahluk, kendi... Kendi iç dünyasının mahbusu halinde, şifasız bir yalnızlığa mahkum" (s.445).

Aslında bu sözleri söyleyen kişi hiç şüphe yok ki Peyami Safa'dır. Ona göre bütün dünya, kökünü Batı'dan alan bir hastalığa yakalanmıştır. Yazar, giriş bölümünde de belirttiği gibi teşhisini koyduğu hastalığa Samim'i vasita kılarak bir de reçete sunar: "Ey insan! Bu kitabı sana ithaf ediyorum. Başının üstünden büyük bir rüzgâr geçiyor. Yalancı bir fecirle başlayan asır kararıyor ve sana tek ümit ışığı olarak en kudretli kaynağı uranium'da değil, senin ruhunda sıkışmış maddeden kopararak çıkardığın korkunç tahrip aletinin patlayışından yükselecek alevi bekletiyor. Ey bahtsız! Tarihinin hiçbir devrinde kendine bu kadar yabancı, bu kadar hayran ve düşman olmadın. Laboratuvarında aradığın, incelediğin, oyduğun, dibine indiğin, sırrını deştığın her şey arasında yalnız ruhun yok. Onu beyin hücrelerinin bir üfürüğü sanmakla başlayan müthiş gafletin, otuz yıl içinde gördüğün iki muazzam dünya harbinin kan ve gözyaşı çağlayanlarında en büyük dersi arayan gözlerine bir körlük perdesi indirdi. Bırak şu maddeyi, boğ şu ölçü dehanı, doy şu fizik ve matematik tecessüsüne, kov şu kemiyet fikrini, dal kendi içine, koş kendi kendinin peşinden, bul onu, bul kendini, bul ruhunu, bul, sev, bil, an, gör, kendi içinde gör Allah'ını" (s. 467) ... Romanın öz hâli, sosyolojik bene ve bu benle ilişkili olan ruha, manevi değerlere inanıldığı ve buna göre yaşanıldığı takdirde insanların mutlu olacağı, yok olmaktan kurtulup var olacağı mesajıdır" (Kuran, 2018, s. 324). Bu mesajla birlikte okurun dikkatini çeken bir noktaya ulaşılmaktadır. Herkesi derin bir incelemeden geçiren, jest ve mimikleriyle duygu ve düşünce dünyalarına dair anlamlar çıkaran ve büyük oranda şüpheli bir kişiliğe sahip olan Samim'in mutlu olduğuna dair bir işaret sezilmemektedir. Bilimsel çevrelerde 'iyi olma' şeklinde tanımlanan fakat sıklıkla mutluluk olarak adlandırılan durum;

"Öznel iyi olması yüksek olan kişinin, yaşam doyumunu algısının yüksek olması, çoğunlukla hoş duygular, haz duyguları içerisinde olması ve nadiren üzüntü, keder, öfke gibi olumsuz duyguları yaşamaması beklenir. Bunun aksine iyi olması düşük olan kişinin, yaşamından

doyumsuz olması, az düzeyde hoş duygular, haz yaşaması ve daha sık öfke, gerginlik, tedirginlik gibi olumsuz duyguları yaşaması beklenir” (Yetim, 2001, s. 137).

Bu değerlendirmeye göre Samim, mutlu / mutsuz herhangi bir sınıflandırmaya dâhil edemediğimiz bir konumdadır. Oldukça şüpheli, tedirgin ve gergin biridir fakat öfkelenildiği de pek görülmez. Hâlbuki Mefharet, tam bir mutsuz insan tipidir. Besim mutludur ancak onun mutluluğu hayata dair hiçbir meseleyi ciddiye almamasından kaynaklanır. Samim ise âdeta Mefharet ve Besim ortasında, nispeten daha dengeli bir ruh hâline sahiptir ancak hayat enerjisiyle dolup taşıdığı söylemek de doğru bir yargı olmayacaktır.

İnsan, yeryüzünde anlaşılmaya en fazla ihtiyaç duyan ve bundan beslenen bir varlıktır. Bu durum; onu çözümlenmesini, anlaşılmasını ve anlamlandırılmasını daha da güçleştirmektedir. Özellikle son dönemin gelişen teknolojisi, imkânları ve kaotik yapısı, doğrudan insanı etkilemekte; onun anlaşılması güç yapısını daha da karmaşık hâle getirmektedir. Dünya nüfusunun artmasıyla işte, okulda, caddede, yolda büyük bir kalabalık içinde yaşayan insanoğlu, kendi iç dünyasında bir o kadar yalnız ve anlaşılmamış; anlam bulamamış şekilde yaşamını sürdürmektedir. Jung, insanın sonsuz bir şeyle ilintili olup olmadığını sorar. Ona göre hayatının belirleyici sorusu budur ve eğer burada, bu hayatta sonsuzla bir bağımız olduğunu anlar ve hissederseniz arzular ve tutumlar değişir. Jung, son tahlilde, yalnızca barındırdığımız esas nedeniyle bir şey ifade ettiğimizi ve eğer bunu barındırmıyorsak hayatın boşa harcandığını söyler (Hollis, 2004, s. 173). Sonsuzla kurulan bu bağ ve insanın barındırdığı esas ise “anlam” dediğimiz şeydir. Bireyin de hayatını sürdürebilmek için en çok ihtiyacı olan şey, budur.

Sonuç

Peyami Safa'nın *Yalnızız* adlı eseri modern hayatın, teknolojik ve bilimsel gelişmelerin de etkisiyle maddeci zihniyete sahip, kendi iç dünyasının karmaşıklığı ile ne için var olduğunu bilmeyen, hayattan hiçbir beklentisi olmayan, maneviyatla bağlarını koparmış insanlar yetiştirmesini eleştirmektedir. Safa, bu eleştiriyi yaparken karşımıza bir de evrensel bir insan modeli koymaktadır. Evrenseldir çünkü yazar, “Ey Türk insanı!” ya da “Ey Doğu insanı!” diye ayırmadan bütün insanlık için konuşur. Evrensel insan modeli, mutluluğunu maddede aramayan, maneviyatı gelişmiş, özüne ve böylelikle Yaradan'ına dönmüş, cemiyet hayatına ve geleneklerine saygılı bir kişi olarak okura sunulmuştur.

Felsefi bir alt yapısı olan romanın temel meselesi *dip zıtlık*'tır. Eserde bir taraftan dip zıtlık, uzun uzadıya izah edilerek okura felsefi anlamda bilgi verilmiş; öbür taraftan da roman figürlerinin kişilik özellikleriyle somutlaştırılmıştır. Romanda dip zıtlık'ın en fazla görüldüğü

kişi Meral'dir. Peyami Safa; Meral'i, maddeci zihniyete sahip günümüz insanının temsilcisi olarak kurgulamıştır. Buna karşılık, iç çatışmanın hiç görülmediği roman figürü Samim ise, ideal insan modelinin kurgusal dünyadaki sembolüdür. O hâlde okur, Samim'de kendini görecek ya da onu model alacaktır. Fakat ne var ki Samim de türlü gariplik ve eksiklikleriyle okuru, ideal insanın kim olduğu noktasında bir sorgulamaya itmektedir.

Peyami Safa, *Yalnızız*'da materyalist düşünce ve yaşayış biçiminin, insanı insan yapan özelliklere, onun özüne, yaradılış amacına hizmet eden manevi yönüne hâkim olmasını şiddetle eleştirerek evrensel anlamda insanlığın bu materyalist zihniyetten bir an önce kurtulup Allah'a yaklaşmasını telkin etmektedir.

Kaynaklar

- Aytaç, G. (1999). *Çağdaş Türk romanları üzerine incelemeler*. Ankara: Gündoğan Yayınları.
- Byung, C. (2017). *Şiddetin topolojisi*. İstanbul: Metis Yayınları.
- Estes, C. (2017). *Kurtlarla koşan kadınlar*. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Frankl, V. E. (1992). *İnsanın anlam arayışı*. Ankara: Feryal Matbaası.
- Gündoğan, A. (2010). *Bergson*. İstanbul: Say Yayınları.
- Heidegger, (2003). *M. metafizik nedir?*. İstanbul: Kaknüs Yayınları.
- Hollis, J. (2004). *Satürn'ün gölgesinde*. İstanbul: Sistem Yayınları.
- [http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=943\[15](http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=943[15) Kasım 2017]
- Karataş, T., (2002). *Peyami safa'nın yalnızız romanı. Hece Dergisi Roman Özel Sayısı*, Ankara.
- Kuran, Ş. B. (2018). *Peyami safa'nın insanları*. İstanbul: Ötüken Yayınları.
- Mengüşoğlu, T. (2015). *İnsan felsefesi*. İstanbul: Doğu Batı Yayınları.
- Moran, B. (2002). *Türk romanına eleştirel bir bakış*. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Safa, P. (1999). *Sanat edebiyat tenkit*. İstanbul: Ötüken Yayınları.
- Safa, P. (2001). *Yalnızız*. İstanbul: MEB Yayınları.
- Ulvi, A., Peyami safa ile bir sohbet. *Online Edebiyat Arşivi*, <http://epigraf.fisek.com.tr> (7 Nisan 2018).
- Yetim, Ü. (2001). *Toplumdan bireye mutluluk resimleri*, İstanbul: Bağlam Yayınları.

Extended Abstract

Peyami Safa's favorite novel *Yalnızız (We're Alone)* is a remarkable work in terms of the subject, characters and events it covers. The author, who thinks that Turkish writers should focus on philosophy in their works, tried to do this in *Yalnızız*. The novel addressing the process of being an individual of human allows the reader to see the basis formed in intellectual sense, in a concrete way with different types and characters.

Samim, who incorporates the basic principles of the novel, is a mature, sensitive, intellectual but also skeptical person. He had many conflicts in his relationship with ups and downs with his girlfriend Meral many times; their relationship neither progressed nor finished completely. The biggest reason for this is that two lovers, who have much age differences, cannot understand each other and they often argue

for this reason. Samim is a person who thinks very deeply, who likes reading and writing, and who tries to understand and make sense of the life he lives. However, Meral is a young, energetic girl who enjoys fun and going around, who wants to know the world, even so, who runs the risk of living an illegitimate relationship, and also escaping abroad by ignoring moral rules determined by society. He is not like Samim; on the contrary she is a person who could not actualize herself, who is on a quest, and who is unable to come through waver between going and staying. Meral, who is caught between issues that Samim imbued her like a father, besides the life she wants to live, tries to be sure about the actions she desires to achieve for a long time. She falls into void because of deep contrast Peyami Safa frequently refers to in his novel, in other words which of two contrary self that exist in human she would choose; by being unable to decide which her vital meaning is in, whether the first self, or the second. Because this void and indecision restrict her actions, she begins to hate everyone around her, even herself. This hate will bring her to an end; she will die from an accident while contemplating suicide.

While the author makes reference to that the end of those who lost the meaning of life will be like Meral, Samim's attitudes, emotions and thoughts towards the events and people around him take place in the work as a good sample. He is a novelist character who gets strength from his thoughts and intuitions with connection he established with metaphysics. Nevertheless, being in love of Samim with his old beloved's, Necile's daughter contradicts with mortality frequently emphasized in the novel. In particular, the thought made reader understand that Meral may be Samim's biological daughter creates a major technical flaw in the novel. It is necessary to say that Samim, who is very fond of spirituality and idealized in this respect, has lost credibility with this relationship. As a matter of fact, Samim approaches Meral as a father rather than a lover. He informs her about what is good and true, and criticizes a number of her behaviors and thoughts. Especially his clear attitude that she should stay away from her friend Feriha looks more like father's advice. Of course, this situation may be related to that Samim is older than Meral. For example, unlike Besim, Samim, who has the maturity required by his age, wants the young girl Meral to give up her excesses and choose a more calm lifestyle and keep her love above all else; and also tries to instill this to Meral.

Besim and Mefharet, the other persons of the novel, are brother and sister of Samim and reinforce his function in the novel. Who best reflecting Peyami Safa's principle of deep contrast is Besim. Besim as a negative individual sample is against Samim as a novelist character who lives the life with eating-drinking, entertainment and unserious manner, who doesn't care even about the most important issues affecting the family, who lives in his own world of pleasure and a meaningless life. Similar contrast is also seen in Meral and Selmin. Meral, While Meral is dragged into the gap day by day by ignoring the warnings of Samim; Selmin thinks her uncle's suggestions, gives him right and changes the road map of her own life with these suggestions. The fact that Selmin shows this transformation is a salvation for her; whereas Meral's death willingly or accidentally by being unable to escape from this spiritual chaos is a result of that she didn't mind Samim's advices.

According to Peyami Safa, what makes human an individual is to draw within a certain framework, which is also what makes sense. And the main basis of the determined meaning is not pleasure, entertainment or elimination of physical needs; it is providing spiritual development and in this way creating a cognitive and psychological satisfaction. What helps human to find the inner peace is to focus on developing his spiritual side by abandoning his materialist world conception. But the fact that Samim, as an idealized novelist, always doubts about other people, and tries to find the hidden messages that lie under each behavior shows that he is not able to achieve this inner peace. The disastrous death of his beloved Meral also has no big effect on Samim. The cold-blooded attitude against each situation continues in the same way against this unexpected death. Although Samim, who gives more importance to emotions as a general principle of his life, felt that Meral was going to die, there was no sign of that he felt deep sorrow afterwards.

In spite of all technical flaws, what Peyami Safa tried to do in *Yalnızız* is to make sense, question the life, and to show a way for the reader to find himself/herself. Persons in the novel were created for this purpose, and each of them has taken its place in the work as representatives of the different spiritual world.